

Klaas Knot en Diederik Samson: zijn te zuinig met steun aan burgers voor dure energie

Posted on 19 maart 2022 by Eduard Bomhoff

Door de oorlog in Oekraïne is de inflatie extreem onvoorspelbaar. In februari was de inflatie al 5,8 procent, een all-time record sinds onze grote landgenoot Wim Duisenberg de euro opstartte in 1999.

De taakverdeling bij hoge inflatie is helder: de Europese Centrale Bank (ECB) heeft volgens de statuten als eerste taak het bestrijden van inflatie. Onze eigen Nederlandsche Bank (DNB) kan alleen adviseren aan de regering over snelle hulp aan Nederlanders die zuchten onder die inflatie.

Rente verhogen, dat is de enige remedie

De hoop dat de inflatie tijdelijk zou blijken is vervlogen bij het bestuur van de ECB – zo meldt de Financial Times uit Frankfurt. Een inflatiegolf die meer is dan tijdelijk moet worden bestreden, want anders handelt de ECB in strijd met haar mandaat en

verliest alle respect. En de enige beproefde manier om inflatie te bestrijden, is door het verhogen van de zogenaamde korte rente, dat is de rente voor periodes van 1 dag tot 3 maanden in het verkeer tussen de ECB en de banken in de aangesloten landen.

Historisch gingen dan in zo'n situatie niet alleen die korte rentestanden omhoog maar ook de lange rente op hypotheek en bedrijfskredieten. Deze keer is dat niet zo zeker, omdat de markt vanwege de oorlog ook rekening houdt met een recessie (dat is krimp in de economie) in de eurozone. Komt er binnenkort al een recessie, dan gaan burgers en bedrijven meer sparen en wordt iedereen voorzichtig met lenen, zodat de lange rente niet stijgt maar daalt.

Op de achtergrond speelt dat de ECB een fout heeft gemaakt door niet al in 2015 te stoppen met het aankopen van nieuwe staatsschuld van de lidstaten. Drie jaar daarvoor had president Draghi op 26 juli 2012 in Londen zijn beroemde '[whatever it takes](#)' speech gegeven om Italië te helpen met de staatsschuld, maar in 2015 was dat al niet meer nodig – blijkend uit het feit dat toen de Italiaanse rente al weer nauwelijks hoger was dan de Duitse of de Nederlandse rente.

Helaas is de ECB na 2015 doorgegaan met al die aankopen van staatsschuld, en de aankondiging deze week om dat snel af te bouwen is correct, maar doet niets om de inflatie te bestrijden. Daarvoor is maar één recept: de rente in stappen verhogen, en hoe eerder hoe beter.

Pensioenherstel

Met een hogere rente kunnen spaarders weer ouderwets sparen op een spaarrekening, verdwijnt een deel van de hete lucht van speculatie uit de huizenmarkt en heeft DNB in Nederland een mooie schaamlap om eindelijk groen licht te geven voor herstel van de pensioenen.

Is een hogere rente dan niet ook gevaarlijk voor de economische groei en de werkgelegenheid? Vaak wel in eerdere episodes waarin de hogere korte rente inderdaad voorbode bleek van een recessie. Maar dan ging het om korte rentes die door acties van de centrale banken opzettelijk tijdelijk veel hoger werden dan de inflatie. Daarvan is nu geen sprake, met een inflatie van 5,8 procent en een korte rente van 0.

Let op de dollar

Dus, om het ECB-beleid te beoordelen: hoop dat de korte rente snel een stuk hoger wordt dan de huidige 0 procent, en let op de wisselkoers met de dollar die zo belangrijk is voor de kosten van energie, graan, nikkel en andere grondstoffen.

DNB heeft maar één stem van de 25 in Frankfurt bij de ECB, maar kan wel in eigen land helpen met goede adviezen aan onze regering over hulp bij de inflatie. Jammer daarom dat DNB-president Knot deze donderdag als zijn mening gaf: 'De compensatie voor de hoge energieprijzen moet gaan naar wie dat nodig heeft. Dat zijn vooral lage inkomens. Zij zijn relatief gezien een groter deel van hun uitgaven kwijt aan energie en voeding.'

Knot maakt zo dezelfde politieke afweging als Diederik Samsom (rechterhand van EU-commissaris Frans Timmermans) in *Trouw*. De vorige keer dat Samsom werd geïnterviewd voor *Trouw* (2015) beweerde hij 'ik wil premier worden'. Dat is dan niet gelukt, maar nu heeft hij een nieuwe wens: compensatie voor de dure energie alleen voor de armste Nederlanders, om zo geld in kas te houden voor meer zonnepanelen en elektrische auto's.

Klimaat voor koopkracht?

Daarom is Samsom tegen maatregelen die iedereen helpen, zoals lagere accijns of lagere BTW op energie, want dan is er misschien niet genoeg geld om Nederland 60 procent te laten bezuinigen op CO2 in plaats van de EU-afpraak van 55 procent.

Maar willen we echt na twee jaar covid dat vroeggehandicapten, bejaarden met alleen AOW en failliete ondernemers – drie grote categorieën van de minima – in de rij moeten staan bij de gemeente? En dat duizenden anderen dringen in de rij met papieren die moeten aantonen dat zij ook een laag inkomen hebben?

Houd het simpel

Eén les die [super-parlementariër Pieter Omtzigt](#) heeft getrokken uit de bureaucratische tragedie van de toeslagenaffaire is: houd het zo simpel mogelijk. Kinderbijslag en AOW zijn robuust, want in essentie eenvoudig. We geven ze ook aan rijkards, precies om te voorkomen dat ambtenaren te veel moeten wikken en wegen en burgers verstikken in formulieren.

Mijn voorkeur daarom is voor een snelle afspraak met de energiebedrijven om hun maandelijkse voorschotten onmiddellijk voor iedereen te verlagen voor de rest van dit jaar (dus ook voor de hogere inkomens, net als de kinderbijslag en de AOW) en dan later in het jaar rustig en precies na te denken over steun voor 2023, afhankelijk van wat we dan weten over de prijsontwikkeling.

Soelaas voor 200 euro per maand op de energierekening door een korting op de voorschotten zou in totaal 14 miljard kosten voor de resterende 9 maanden van 2022. Daarvoor hoeft dan niemand in zijn rolstoel te wachten op een gemeentebestuurder, komt geen schandaal of proces omdat ambtenaren *triage* verkeerd hebben toegepast en kan de regering een belofte snel inwisselen, in plaats van goede sier te maken met een aankondiging en daarna een half jaar te treuzelen (denk aan ventilatie in scholen en de talrijke beloftes om het toelagenschandaal per omgaande aan te pakken).

14 miljard is veel geld, maar minder dan 2 procent van de economie en natuurlijk kan dat eenmalig voor negen maanden, in afwachting van een zorgvuldig plan voor 2023 en daarna. De staatsschuld als percentage van de economie daalt volgens het Centraal Planbureau dit jaar met 1,3 procent van de economie, en die ruimte is al bijna genoeg voor de hier voorgestelde hulp van 14 miljard.

DNB-baas Knot zei deze week in zijn jaarverslag trouwens heel duidelijk: 'De Nederlandse overheidsfinanciën staan er ... goed voor'. Geen ramp wanneer de staatsschuld dan dit jaar niet daalt als percentage van de economie maar constant blijft, als we zo alle Nederlanders snel en simpel kunnen helpen met de kosten van energie.

Volgende week meer over het jaarverslag van De Nederlandsche Bank.

Hoogleraar economie **Eduard Bomhoff** publiceert zijn column wekelijks in Wynia's Week. Bent u al **supporter van Wynia's Week**? Doneren kan [**HIER**](#). Hartelijk dank!